

IKAROS

organ oficjalny

Związku Stowarzyszeń Filatelistycznych w Polsce

Miesięcznik Filatelistyczny — Revue Philatélique Mensuelle
Philatelic Monthly — Monatliche Briefmarken-Zeitung

WARSZAWA — BIAŁYSTOK

Wydawca - Editeur W. HERMANOWSKI

BIAŁYSTOK, ul. Bronisława Pierackiego 127.
(Pologne—Poland—Polen).

—≡ Prenumerata roczna zł 5.— ≡—
(Za granicą zł 6.50).

Krótszej prenumeraty, niż roczna—nie przyjmujemy.
Konto P. K. O. 65.350.

[Właściciel konta: Wiktor Hermanowski, Białystok].

≡≡ Cena pojedynczego numeru 60 groszy. ≡≡

Cotisation annuelle: frs. 30 ou 12 coupons-réponse int.
Yearly subscription: doll. USA 1.25, (5/-) or 12 int. reply-coup.
Jahresbeitrag: RM. 4.- oder 12 int. Antwortscheine.

Compte des Chèques Postaux: Varsovie Nr. 65.350.

Païement d'avance en billets de banque ou par mandat-postal.
Payment in advance by Bank Notes or per Postal Money Orders.
Vorauszahlung bei Postanweisung.

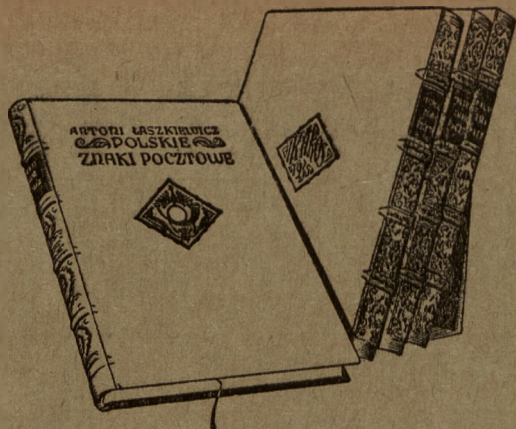
CENY OGŁOSZEŃ — TARIF D'ANNONCES — ADVERTISING RATES

1	str.—page	zł 30;	frs. 150;	doll. 8.00
1/2	" " "	15;	" 80;	" 4.00
1/4	" " "	8;	" 40;	" 2.00

Drobne ogłoszenia — Petites annonces — Classified adv.:
za wyraz 10 gr. — par mot 0.50 frs.—per word 2 cent U. S. A.
Najmniejsze ogłoszenie — 1.50 zł.

Sur demande la traduction d'annonces en polonais est gratuite

Należność za prenumeratę i ogłoszenia płatna wyłącznie z góry.

Czasopismo „Ikaros” wydało podręcznik-katalog p. t.:

POLSKIE ZNAKI POCZTOWE

opracowany przez Komitet Redakcyjny w składzie:
prof. dra A. Łaszkiewicza, prof. Stan. Miksteina,
Wł. Rachmanowa i wielu innych wybitnych zbieraczy polskich.

— WYDANIE UZUPEŁNIONE 1938 r. —

Stron XX + 420 z licznymi ilustracjami. — Oprawa płócienna.

CENA 15 ZŁ.

(Dla prenumeratorów „Ikarosu” — 13 zł 50 gr)

Zagranicą 4 dolary U. S. A. — łącznie z przesyłką.
„IKAROS”, BIAŁYSTOK, BR. PIERACKIEGO 127.

POLSKIE ZNAKI POCZTOWE odznaczone zostały na następujących wystawach filat.: Katowice 1934 r. — srebrny medal, Królewiec, „Ostropa” 1935 r. — srebrny medal, Nowy Jork „Tipex” 1936 r. — brązowy medal, Paryż „l'exp” 1937 r. — srebrny medal, Warszawa 1938 r. — połączany medal, Praga 1938 — srebrny medal.

OD WYDAWNICTWA

Następny numer „Ikarosa” ukaże się 20. XI. 1938 r.

Do niniejszego numeru załączamy dalszy ciąg pracy prof. Stan. Miksteina i Wł. Rachmanowa pt.: „Stemple pocztowe Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego” (str. 57—60).

Przy wszelkich zapytaniach do wydawnictwa prosimy dołączać znaczek na odpowiedź.

We wszelkiej korespondencji z naszą Redakcją prosimy PP. Prenumeratorów zawsze podawać numer swej „karty prenumeratora”.

UWAGA!... ATTENTION!... ACHTUNG!...

Termin prenumeraty ukończony.
Votre abonnement est terminé.
Your membership is expired.
Ihr Abonnement ist beendet.

Nowoprzybywający prenumeratorzy proszeni są o komunikowanie nam — czy pragną otrzymywać Ikaros od 1.I. 1938 r., czy też od numeru bieżącego.

IKAROS

organ oficjalny

Związku Stowarzyszeń Filatelistycznych w Polsce

Miesięcznik Filatelistyczny — Revue Philatélique Mensuelle
Philatelic Monthly — Monatliche Briefmarken-Zeitung.

Komitet Redakcyjny: Jan Dudziński, Wiktor Hermanowski, Antoni Łaskiewicz, Stanisław Mikstein, Marian Niklewski, Włodzimierz Rachmanow, Stanisław Rembieliński, Józef Tislowitz.

Adres Komitetu Redakcyjnego: Warszawa 1, Senatorska 10-50.

Adres Administracji: Białystok, Pierackiego 127.

Podziękowanie Ameryki.

„Towarzystwo Synów Rewolucji Amerykańskiej” wyraża swą wdzięczność Polsce za wydanie polskiego znaczka o motywach amerykańskich.

Jak wiadomo Poczta Polska wydała w r. bieżącym znaczek pocztowy wartości 1 zł z okazji 150-lecia Konstytucji Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Wydanie tego znaczka spotkało się z niezwykle życzliwym przyjęciem przez społeczeństwo amerykańskie, które w fakcie tym znalazło „symbol niesłabnącej przyjaźni obu krajów, związanych węzłami wspólnych zmagających w walce o uzyskanie niepodległości.

Jesteśmy obecnie w posiadaniu dokumentu, będącego wyrazem tych uczuć, jakimi darzy Ameryka wspólnych bohaterów, a jednocześnie i aktem wdzięczności dla gestu polskiego, manifestującego się wydaniem pięknego znaczka wykonanego przez polskiego artystę i polskich sztycharzy. Dokumentem tym jest uchwała Towarzystwa „Synów Rewolucji Amerykańskiej w stanie Illinois”, które na posiedzeniu swej Rady w dniu 4 lipca b. r., t. j. w dniu Święta Narodowego Amerykańskiego, wyraża Rządowi Polskiemu głęboką wdzięczność za łaskawe upamiętnienie narodzin Niepodległości Amerykańskiej, której to uchwały wyjątek przytaczamy w dosłownym brzmieniu:

„Ku uświetnieniu setnej rocznicy tej ścisłej zażyłości z lat założenia Rzeczypospolitej Stanów Zjednoczonych oraz nieprzerwanej obojętnej przyjaźni naszych dwu Republik, Rzeczpospolita Polska raczyła

łaskawie upamiętnić Narodziny swej Siostrzycy, wydając znaczek pocztowy z wyobrażeniem postaci Kościuszki, Tomasza Paine'a i Generała Jerzego Washingtona, a trzecia ze wspomnianych postaci dzierży w ręku rozwiniętą szeroko flagę amerykańską, niewątpliwie pierwszą flagę amerykańską, jaką kiedykolwiek Państwo obce zamieściło w jej barwach na swych znaczkach pocztowych."

W końcu swej uchwały zapowiada Towarzystwo, iż identyczna rezolucja zostanie doręczona najbliższemu Narodowemu Kongresowi Towarzystwa Synów Rewolucji Amerykańskiej, z prośbą by wspomniane Towarzystwo jako Ogólnopństwowe uchwaliło podobną rezolucję.

Dla wyjaśnienia należy zaznaczyć, że „Synowie Rewolucji Amerykańskiej” stanowią stowarzyszenie narodowo-patriotyczne, w którego skład wchodzi potomkowie w prostej linii uczestników wojny o Niepodległość Ameryki w latach 1776—1781, a celem jego jest krzewienie tradycji amerykańskiej i amerykańskiego patriotyzmu oraz oddawanie czci bohaterom amerykańskim z okresu walk niepodległościowych.

Prof. Stanisław Mikstein.

Znaczki I Polskiego Korpusu gen. Dowbor-Muśnickiego.

(Ciąg dalszy z Nr. 82, str. 124).

3. NADRUKI I FORMA PRZEDRUKOWA DLA ZNACZKÓW I WYDANIA.

Jako formę I przyjmuję formę, służącą do wykonania nadruków na znaczkach I wydania, które to nadruki wykonano w marcu 1918 r. na znaczkach rosyjskich z lat 1909/17 wartości nominalnej 3, 4, 5, 10, 10/7, 15, 20, 25, 35, 50 i 70 kop.

Do zbadania nadruków, wykonanych w prywatnej drukarni w mieście Bobrujsku, i budowy tej formy posłużył mi jeden cały arkusz oraz jedna lewa dolna ćwiartka arkusza znaczków po 55 kop., nadto szereg bloczków i pojedynczych znaczków wszystkich wartości tego wydania.

Nadruki znaczków tego I wydania wykazują nierówne brzegi liter, napisów i orła, często posiadające silne uszkodzenia w postaci brakujących części, zmienne rozłożenie i wygląd plam tworzących rysunek orła na tych samych znaczkach różnych arkuszy, przede wszystkim zaś—brak jakiegokolwiek wprasowania w papier. Na tej też podstawie musimy przyjąć, że wykonano je drukiem płaskim i to najprawdopodobniej litografią.

Nadruki te, wykonane formą I, składają się z trzech części, a mianowicie: 1) z łukowato ku górze wygiętego wyrazu „POCZTA”, 2) pod nim umieszczonego ukoronowanego orła oraz 3) łukowato ku dołowi wygiętego skrótu „Pol. Korp.” (Polski Korpus).

Ponieważ te trzy części wykazują w różnych nadrukach tego samego arkusza nie tylko różne wymiary położenia względem siebie, ale również różnice w rysunku i wykończeniu orła, przeto możemy w nich wyróżnić a) na podstawie wymiarów—trzy typy oraz b) w obrębie typu trzeciego—jeszcze trzy odmiany. Charakterystykę tych typów oraz rodzajów z uwzględnieniem ich występowania na znaczkach arkusza, zawiera następująca tabelka:

Typ i rodzaj:	I	II	IIIa	IIIb	IIIc
Wysokość całego nadruku	16,9	16,5	16,3	16,3	16,3
Odległość między dołem liter „CZ” wyrazu „POCZTA” a szczytem korony orła	1,8	1,2	1,0	1,0	1,0
Wysokość orła z koroną	8,2	8,2	8,2	8,2	8,2
Odległość między końcem ogona orła a szczytem lewej pionowej kreski litery „K” skrótu „Korp.”	0,7	1,0	1,0	1,0	1,0
Ogon orła jest położony względem litery „K” skrótu „Korp.”	nad	nad	przesunięty ku lewej stronie		przed
Wyrostek po prawej stronie u nasady szyi	jest	jest	słaby	brak	jest
Występuje w szeregu pionowym arkusza	I i VI	II i VII	III i VIII	IV i IX	V i X

Z innych wymiarów wysokość liter napisów jest stała we wszystkich typach i rodzajach, a wynosi przy literach dużych 3 mm. przy małych zaś 2,3—2,4 mm (rys. 5).

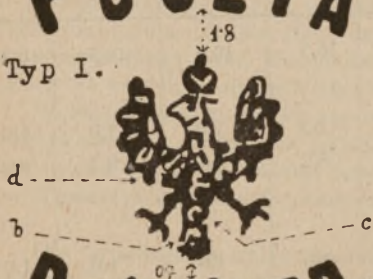
Jak widać z poprzedniej tabelki, wykazane typy i rodzaje występują kolejno obok siebie tak w lewej, jak i w prawej stronie arkuszy, we wszystkich rzędach poziomych.

Nadruki te, przede wszystkim zaś rysunek orła wraz z plamkami i kreseczkami cieniującymi jego tułów i skrzydła, wykazują oprócz zmienności typowej jeszcze tak silną zmienność indywidualną, że może ona nawet w znacznym stopniu maskować różnice typowe. Powodem tej indywidualnej zmienności jest technika litograficzna druku jak i zużycie form drukarskich. Stąd też w całym arkuszu prawie że nie ma dwóch orłów o zupełnie identycznym rysunku w najdrobniejszych szczegółach, nawet w obrębie tego samego typu lub rodzaju. Dla ułatwienia rozróżnienia podaję jeszcze szczególne cechy, które oprócz pomiarów służyć mogą jako cechy rozpoznawcze dla typu

- I: a) koniec ogona nad literą „K” skrótu „Korp.” b) biała plamka u dołu ogona zwykle w postaci różka zwróconego końcami ku dołowi, c) w górnej części ogona biała plamka w postaci pochylonej litery „c”, d) piąte (ostatnie u dołu) piórko w lewym skrzydle zwykle tępo zakończone i silniej zwrócone ku dołowi, niż ku lewej stronie, e) kreska, wieńcząca głowę od góry, przzerwana w środku.
- II: koniec ogona orła nad literą „K” skrótu „Korp.”
- III a: środek zakończenia ogona orła nad lewą pionową kreską litery „K” skrótu „Korp.”
- III b: a) środek zakończenia ogona nad lewą pionową kreską litery „K” skrótu „Korp.”, b) w prawym skrzydle od góry 2 i 3 piórko zakończone ostrymi wyrostkami oraz c) brak kropkowatego wyrostka po prawej stronie u nasady szyi.
- III c: środek ogona orła przed literą „K” skrótu „Korp.”
- Rozróżnienie powyższych typów, poza właściwym znaczeniem przy sprawdzaniu autentyczności wątpliwych nadruków, daje nam

POCZTA POCZTA

Typ I.

II.

Pol. Korp. Pol. Korp.

POCZTA POCZTA

IIIa.

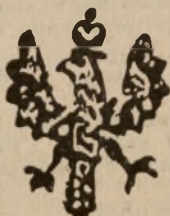
IIIb.

Pol. Korp. Pol. Korp.

POCZTA

IIIc.

Pol. Korp.

Typy i rodzaje
nadruków I wydania
znaczków Korpusu
Dowbor Muśnickiego.

jeszcze możność poznania powstania i budowy formy drukarskiej, użytej po przedruku znaczków tego wydania.

Ponieważ powyższych pięć odmian nadruku tworzy jedną grupę dla pięciu sąsiednich znaczków arkusza, cały zaś arkusz o 100 znaczkach obejmuje dwadzieścia takich grup, przeto musimy przyjąć 1) że tych pięć odmian nadruku, tworzących jedną grupę dla sąsiednich pięciu znaczków, jest elementarnym składnikiem formy drukarskiej, 2) że wszystkie te pięć odmian nadruku jako elementarny składnik wykonano ręcznie rysunkowo, oraz 3) że omówione typy i rodzaje powstały skutkiem niemożliwości ręcznego wykonania pięciu najzupełniej identycznych rysunków, bądź ze względu na drobne wymiary, bądź też z uwagi na krótki okres dysponowanego czasu.

Typy: 1 2 3 a 3 b 3 c

Rys. 6. 25-blok nadruków dolnej lewej ćwiartki arkusza.

Budowa formy drukarskiej, a w szczególności ułożenie w niej poszczególnych nadruków, musiało w pierwszym rzędzie odpowiadać ułożeniu znaczków w arkuszach. Arkusz znaczków po 15 kop., na którym właśnie studiowałem układ formy, składa się ze stu znaczków zgrupowanych w czterech ćwiartkach: każda ćwiartka obejmuje 25 znaczków, po pięć sztuk w pięciu poziomych rzędach. Poszczególne ćwiartki arkusza czyli 25-bloki są oddzielone od siebie niezadrukowanymi listewkami o szerokości 9,5 mm, tworzącymi biały krzyż na arkuszu.

Na załączonym rysunku 6—wykonanym kliszą cynkową, a więc typograficznie — podaję w naturalnej wielkości reprodukcję 25-bloku nadruków trzeciej (dolnej, lewej) ćwiartki arkusza. Reprodukcję tę uzyskano zdjęciem fotograficznym na mokrą emulsję „auto” przez odpowiedni filtr, metodą stosowaną do sporządzania klisz dla trójkolorowego druku. Reprodukacja ta ma przede wszystkim zilustrować budowę formy drukarskiej, a w szczególności trzeciej ćwiartki arkusza, ponadto może służyć do przeciwiczenia rozpoznawania typów i rodzajów, wreszcie w porównaniu z oryginalnymi znaczkami I wydania—do wystudiowania różnic między drukiem typograficznym a litograficznym, którym właśnie są wykonane oryginalne nadruki.

Nadruki, objęte tą reprodukcją (rys. 6), w porównaniu z powiększonymi nadrukami typów na rys. 5, wykazują w rysunku orłów w poszczególnych typach jak i rodzajach szereg różnic. Główną przyczyną tego są faktyczne w oryginalnych nadrukach występujące różnice, spowodowane techniką wykonania drukiem litograficznym, o czym już poprzednio dwukrotnie wspominałem. Dalszym powodem już bardzo drobnych i nieistotnych różnic jest także i technika sporządzenia kliszy cynkowej, i to z tak drobnymi szczegółami w naturalnej wielkości, jak również typograficzny sposób wykonania tej reprodukcji.

Do tych reprodukcji powrócę jeszcze w rozdziale o fałszerstwach, gdzie szczegółowo rozpatrzemy powody zmieniania drobnych szczegółów przy technice reprodukcyjnej, teraz zaś wracamy do naszego głównego tematu.

Rozpoznanie rozłożenia wszystkich 100 nadruków w arkuszu znaczków, czyli budowy formy drukarskiej, jednak przy ograniczeniu do minimum ilości pomiarów, umożliwia nam następująca uproszczona metoda, zastosowana przeze mnie z doskonałym rezultatem po raz pierwszy przy odcyfrowywaniu budowy formy, względnie jak się właśnie wtedy pokazało, sposobu przedruku arkuszy znaczków 5/2 fen. II polskiego wydania prowizorycznego poznańskiego (opublikowane w Nr. 80 „Ilustr. Wiad. Filat.”, Poznań, maj 1938). Zasada i postępowanie przy użyciu tej metody są następujące:

We wszystkich nadrukach jednego arkusza obieramy dowolne, lecz identyczne punkty, które nam przedstawiają całe poszczególne nadruki. Rozmieszczenie na płaszczyźnie tych punktów, zasadniczo bezwymiarowych a zastępujących nam dwuwymiarowe nadruki, daje od razu bardzo prosty i przejrzysty obraz rozmieszczenia poszczególnych nadruków na powierzchni arkusza. Pomiary w kierunku poziomym i pionowym pomiędzy tymi punktami, czyli jak je możemy nazwać—pionowe i poziome odległości punktowe, są wymiarami układu tak całej formy, jak i ewentualnie układu i budowy elementów, tworzących daną formę.

Jako takie stałe punkty w nadrukach arkusza znaczków po 15 kop. przyjąłem górne lewe naroża litery „Z” wyrazu „POCZTA”, następnie zmierzyłem odległości w kierunku poziomym i pionowym między tymi punktami, które to pomiary podaję w załączonej tabeli A.

T A B E L A A.
Poziome odległości punktowe formy I.

Między szereg.	1 i 2	2 i 3	3 i 4	4 i 5	5 i 6	6 i 7	7 i 8	8 i 9	9 i 10
Rząd I	18,5	18,5	18,0	18,3	27,3	18,5	18,5	18,0	18,3
„ II	„	„	„	„	„	„	„	„	„
„ III	„	„	„	„	„	„	„	„	„
„ IV	„	„	„	„	„	„	„	„	„
„ V	„	„	„	„	„	„	„	„	„
„ VI	„	„	„	„	27,5	„	„	„	„
„ VII	„	„	„	„	„	„	„	„	„
„ VIII	„	„	„	„	„	„	„	„	„
„ IX	„	„	„	„	28,0	„	„	„	„
„ X	„	„	„	„	„	„	„	„	„
Typy:	1 — 2 — 3a — 3b — 3c — 1 — 2 — 3a — 3b — 3c								

T A B E L A B.
Pionowe odległości punktowe formy I.

Między rzędami	W szeregach pionowych:									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
1 i 2	24,7	24,5	24,5	24,5	24,7	24,5	24,5	24,5	24,5	24,3
2 i 3	24,0	24,0	24,0	24,3	24,3	24,5	24,4	24,6	24,6	24,6
3 i 4	24,7	24,7	24,7	24,5	24,5	24,2	24,2	24,0	24,0	24,0
4 i 5	24,3	24,3	24,3	24,4	24,4	24,6	24,5	24,6	24,5	24,5
5 i 6	34,5	34,5	34,5	34,5	34,3	34,5	34,5	34,5	34,5	34,4
6 i 7	23,8	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0	24,0
7 i 8	24,7	24,5	24,5	24,5	24,5	24,5	24,5	24,5	24,5	24,5
8 i 9	24,6	24,6	24,6	24,7	24,7	24,0	24,0	24,0	24,3	24,3
9 i 10	24,5	24,5	24,5	24,5	24,5	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Typy:	1	2	3a	3b	3c	1	2	3a	3b	3c

Z tabeli A odrazu jest widoczne, że:

1) zwiększenie odległości punktowych między 5 i 6-tym szeregiem pionowym nadruków, wynoszące 27,3—28 mm, odpowiada pionowej przerwie (listewce niezadrukowanej) między ćwiartkami I i II oraz III i IV arkusza,

2) cała forma rozpada się na 20 grup, wykazujących identyczne odległości punktowe 18,5—18,5—18,0—18,3 mm, czyli układ pięciu nadruków o powyższych poziomych odległościach pomiędzy ich odpowiednimi częściami, oraz

3) grupa, obejmująca pięć nadruków, jest zatem elementarnym składnikiem, z jakich właśnie jest zbudowana cała forma.

Wyniki zatem uzyskane obecnie na zupełnie innej drodze, bo tylko z pomiarów zestawionych w tabeli A, są zupełnie zgodne z poprzednimi danymi, opartymi na analizie poszczególnych nadruków.

Załączona tabela B podaje znów odległości pionowe między powyżej już podanymi punktami, bezpośrednio pod sobą leżących nadruków. Z tabeli tej jest widoczne, że wyżej opisane elementy budowy formy, obejmujące po pięć nadruków, nie tylko nie leżą równolegle do siebie w poszczególnych rzędach poziomych, ale nawet różnie w identycznych miejscach wszystkich czterech ćwiartek arkusza (25-blokach). Na tej też podstawie musimy wykluczyć uzyskanie formy przedrukowej dla całego arkusza przez powielenie jednej ćwiartki czyli 25-bloku nadruków.

Jako wynik dotychczas opisanych faktów i rozważań, musimy przyjąć następującą hipotezę sporządzenia formy nadrukowej:

1) Przede wszystkim sporządzono ręcznie tuszem litograficznym na odpowiedniej kalce, lub papierze do przenoszenia, rysunek pięciu nadruków dla pięciu sąsiednich znaczków. Skutkiem niemożności ręcznego wykonania zupełnie identycznych pięciu nadruków powstały wyżej opisane typy i rodzaje.

2) Następnie, po przeniesieniu tego rysunku pięciu nadruków na kamień litograficzny i chemicznej obróbce, uzyskano formę drukarską, zwaną matrycą, którą sporządzono 20 odbitek na specjalnym papierze do przenoszenia.

3) Dwadzieścia takich odbitek, złożonych i zlepionych razem odpowiednio do układu znaczków w arkuszu, dało pełną formę, która po przeniesieniu na kamień i chemicznej obróbce posłużyła do przedruku arkuszy znaczków tego wydania.

Formą tą przedrukowano w prywatnej drukarni w mieście Bobrujsku następujące znaczki rosyjskie, znalezione na pocztce w Bobrujsku, ząbkowane skrzynkowo $14\frac{1}{4}$; $14\frac{3}{4}$, z wyjątkiem 70 kop., który jest cięty:

Nr. zn. rosyjsk. według Michla	Wartość nominal.	Kolor	Nakład sztuk.
Nr. 66 1909/12	3 kop.	czerwony	2.000
„ 67 „	4 kop.	karminowy	2.000
„ 68 „	5 kop.	brunatno-fioletowy . .	10.000
„ 70 „	10 kop.	ciemno-niebieski { (5.000)	10.300
107 1916/17	10/7 kop.	jasno-niebieski	700
„ 72 1909/12	15 kop.	brunatno-fioletowy i niebieski	20.000
„ 73 „	20 kop.	niebieski i karminowy . .	20.000
„ 74 „	25 kop.	zielony i lila	2.000
„ 75 „	35 kop.	lila i zielony (10.000) . .	20.000
„ 76 „	50 kop.	lila i zielony	10.000
„ 121 1915/17	70 kop.	brunatny i pomarańczowy, nieząbk.	1.000

W nawiasach podane są ilości nakładu według poprzednio omawianego arkusza z podpisem Gen. Dowbor-Muśnickiego, a reprodukowanego na rys. 3. Wskazane zaś wysokości nakładu w ostatniej kolumnie opierają się na danych z prasy i podręcznika P. Z. P. Rozbieżności przy znaczkach 10 i 35 kop. — z braku jeszcze innych źródeł — nie mogą ani wyjaśnić ani rozstrzygnąć.

Na tym mielibyśmy wyczerpane wiadomości o nadrukach i technice ich wykonania na I wydaniu znaczków Korpusu Dowbor-Muśnickiego.

Errata. W Nr 82 na str. 124 podpis pod rys. 2 winien brzmieć: „Zatwierdzony projekt nadruku, użyty dla I wydania”.

(Dalszy ciąg nastąpi).

Ludwik Steinbach.

Galicyjskie pieczęcie i pieczętki pocztowe oraz odręczne adnotacje na listach z okresu 1772 — 1817 r.

(Ciąg dalszy z Nr. 82, str. 127).

Nowy Sącz

z 1792 r.: pieczęć owalna, obwiedziona jedną wypukłą i jedną wklęsłą linią, o średnicy poziomej 27 mm, pionowej 33 mm. U góry dwugłowy orzeł z koroną, wysokości 22 mm, szerokości $21\frac{1}{2}$ mm. Poniżej trąbka pocztowa zwrócona ustnikiem w prawo, wysokości $4\frac{1}{2}$ mm, długości 10 mm. W dolnej połowie pieczęci mieści się napis: „NEU SANDEC“ na wstędze idącej wzdłuż brzegu, a rozpoczynającej się nieco poniżej poziomej osi owalu. Wstęga jest zakończona na obu końcach wycięciami do środka, jak przy chorągiewkach. Wysokość napisu $1\frac{3}{4}$ mm.

Przemyśl

z 1792 r.: pieczęć owalna, obwiedziona dwiema wypukłymi i jedną wklęsłą linią, o średnicy poziomej $21\frac{3}{4}$ mm, pionowej $22\frac{1}{2}$ mm. U góry dwugłowy orzeł z koroną, wysokości $16\frac{3}{4}$ mm, szerokości 18 mm. Pod orłem trąbka pocztowa zwrócona ustnikiem w lewo, wysokości 4 mm, długości 9 mm. Poniżej wzdłuż dolnego brzegu znajduje się napis: „PRZEMYSL”, wysokości $1\frac{1}{4}$ mm. Ponieważ pieczęć jest u dołu nieco podniszczona, nie można podać szczegółów tego napisu.

Zaleszczyki

z 1810 r.: pieczęć owalna, obwiedziona jedną wypukłą i jedną wklęsłą linią, o średnicy poziomej 21 mm, pionowej $25\frac{1}{2}$ mm. Dwugłowy orzeł z koroną zajmuje $\frac{3}{4}$ powierzchni pieczęci. Wysokość orła $16\frac{1}{4}$ mm, szerokość $17\frac{1}{2}$ mm. Poniżej poziomy napis: „ZALESZCZYKI“ długości 15 mm i wysokości $1\frac{3}{4}$, na wstędze zakończonej u góry i dołu wypukłą linią. U dołu trąbka pocztowa zwrócona ustnikiem w prawo, wysokości $2\frac{1}{2}$ mm, długości 7 mm.

Pieczętki tuszowe i odręczne adnotacje na listach.

Początkowa myśl wprowadzenia dla austriackich urzędów pocztowych pieczętek tuszowych, datuje się jeszcze z okresu przedrozbiorowego, gdy rozporządzeniem z 23 lipca 1758 r. postanowiono, że każdy list miał być „oznaczony dniem nadania i na nim wytłoczona pieczęć“, wzgl. rozporządzeniem z r. 1759, „by każdy pocztmistrz zażądał we

właścstwym WUP pieczętki według wskazanego i podanego wzoru“. Przepisów tych w Austrii się nie trzymano, a pocztmistrze chcąc unikać według ich zdania niepotrzebnych wydatków, takich pieczętek w WUP wcale nie zamawiali lub czynili to dopiero po długich wahaniach przeważnie prywatnie u różnych grawerów, kierując się nieraz obcymi wzorami lub własnymi pomysłami, a wskutek tego powstawały właśnie takie różnorodności w wyglądzie ich odcisków.

Możliwie, że właśnie ta niechęć pocztmistrzów do zaprowadzenia pieczętek tuszowych do oznaczania listów oraz brak energii ze strony przełożonych władz pocztowych, by ich do tego przymusić, były przyczyną do zaniechania nacisku na nich w kierunku bezwzględnego zaopatrzenia się w pieczętki i wydania w r. 1769 nowego przepisu, podług którego nie wolno było żadnemu urzędowi pocztowemu przyjąć listu do wysyłki, na którym nie byłoby na kopercie zaznaczone „miejsce skąd się nadaje“. Przepis ten przypominała kamera nadworna niejednokrotnie, szczególnie przy sposobnościach wydawania nowych taryf opłat portowych, i zagrażała ukaraniem pocztmistrza, któryby list bez tej adnotacji przyjął do wysyłki ¹⁾).

Powyższe zarządzenia były niewątpliwą i ogólnie uznaną przyczyną, dla której pocztmistrze uzupełniali osobiście na przynoszonych do wysyłki listach brakującą adnotację „skąd“, początkowo odręcznie atramentem lub kolorowym ołówkiem, a z biegiem czasu i tylko niektórzy z nich, przez wytłoczenie pieczętki tuszowej z napisem nazwy miejscowości.

Pieczętki służyły zatem do oznaczania na stronie adresowej miejsca nadania listu i umieszczano je wówczas (nawet w Wiedniu) zasadniczo tylko na takich listach, na których wbrew przepisom nadawca sam tego nie napisał. To zapomnienie lub przeoczenie nadawcy było możliwe właściwie tylko przy listach prywatnych, zaś przy listach wysyłanych przez urzędy lub władze chociażby z tego powodu wykluczone, ponieważ każdy kierownik kancelarii odpowiadał jako ekspedytor poczty osobiście za ewentualny przemyt prywatnego listu pod pozorem przesyłki służbowej i musiał dbać o to, aby na stronie adresowej był zawsze wymieniony nadawca wraz z miejscem nadania i umieszczona adnotacja „ex officio“ itp. Było to wówczas zresztą jedyne odróżnienie korespondencji urzędów i władz w sprawach służbowych od listów prywatnych. Odnośnie listów wartościowych nakazała

¹⁾ Norm. 30. 388 ex 1788,
Norm. i Exh. 6.141 z 1. 3. 1793,
Norm. i Exh. 17.247 z 25. 4. 1804.

kamera w r. 1783 (dekr. z 2. czerwca tr.), by pocztmistrze oprócz lakowania kopert wewnątrz i zewnątrz, wydrukowali dobrze czytelnie nakazane pieczętki pocztowe jak przy innych kopertach ¹⁾, lecz niewątpliwie odbywało się to tak samo jak przy innych listach zwykłych za pomocą adnotacji odręcznej.

*

Na podstawie przeglądanych kilkudziesięciu tysięcy listów służbowych i kilkuset prywatnych z lat od 1772 r. do końca tego okresu, nadawanych lub odbieranych w urzędach pocztowych w Galicji, stwierdzam, że nie spotkałem ani jednego listu służbowego (nawet nie z Wiednia) z jakąkolwiek tuszową pieczętką pocztową, zaś na prywatnych tylko wyjątkowo, a prawie zawsze tylko odręczną adnotację „skąd“, pisaną przez nadawcę lub urząd pocztowy. Spotykane pieczętki na listach prywatnych datują się wszystkie z lat od 1773 r. do 1793 r. (są zatem tylko z miejscowości leżących w t. zw. Galicji Wschodniej) i nasuwa się przypuszczenie, że ciągle przypominane ostre zakazy przyjmowania listów bez wypisanego przez nadawcę miejsca skąd się nadaje i zagrożenie pocztmistrzom surowymi karami, w wypadku przyjęcia do wysyłki takiego listu bez tej adnotacji, stały się przyczyną, że pieczętki pocztowe okazały się z biegiem czasu zbędne i w okresie od mniej więcej chwili przed trzecim rozbiorem Polski, już ich w Galicji więcej nie używano. Inaczej byłoby trudno znaleźć innego wytłumaczenia tego zjawiska, tym bardziej że i archiwalne poszukiwania nie odkryły jakichkolwiek zarządzeń w tym kierunku.

Początkowo posługiwał się takimi pieczętkami tuszowymi tylko WUP we Lwowie i niektóre urzędy pocztowe rozdzielcze, widocznie tylko te, których pocztmistrze byli lepiej sytuowani i mogli sobie pozwolić na taki „zbytek“ jak zakup pieczętki pocztowej. Zastanawiającą rzeczą jest jednak i ten objaw, że dotychczas odnalezione pieczętki pochodzą tylko z takich stacyj pocztowych, które już istniały za polskich czasów. Nasuwa się zatem przypuszczenie, że w Galicji nie wpływ austriackich zarządzeń z czasów przedrozbiorowych stał się przyczyną do zakupu i używania pieczętek tuszowych pocztowych, lecz raczej trzeba się przechylić do tej hipotezy, że dawne zarządzenia Rzeczypospolitej tkwiły jeszcze w tradycji kilku obecnie austriackich stacyj pocztowych, wskutek czego ich pocztmistrze zaopatrzyli się w pieczętki, lub je tylko przerobili naśladując poprzednie polskie wzory, a dopiero w późniejszym czasie zaczęli wprowadzać również i typy pieczętek używanych wówczas w Anstirii.

¹⁾ Norm. i Exh. 6. 293 z 20. 6. 1783.

Stwierdzone fakty, że jedne i te same urzędy pocztowe używały w jednym i tym samym czasie naprzemian raz pieczętek tuszowych, a kiedy indziej robiły adnotacje „skąd“ odręcznie, są niewątpliwym dalszym dowodem tego, że w tym okresie pieczętki tuszowe służyły jedynie jako namiastki odręcznej adnotacji i nie należy zatem błędnie przypuszczać jakoby urzędy pocztowe czyniły te odręczne adnotacje tylko w czasie przed zaopatrzeniem się w pieczętki tuszowe, gdyż robiły to również i potem, gdy były już w ich posiadaniu.

*

W następstwie różnych zarządzeń o uwolnieniu od opłat portowych niektórych urzędów i władz, poleciła kamera w r. 1789 (dekr. z 12 marca tr.), by wszystkie listy służbowe, z wyjątkiem tych, za które płacono porto nadawcze i odbiorcze gotówką, były przynoszone na pocztę już ostemplowane czerwoną pieczętką nadawcy, z której możnaby odczytać nazwisko albo jego tytuł służbowy. Pieczętka ta nie była wymagana przy listach od osób, które tylko ad personam korzystały z uwolnienia do opłaty portowej¹⁾.

Wskutek tego zarządzenia, powinno by się móc od tego czasu odróżniać listy prywatne od służbowych już na podstawie pierwszego rzutu oka na stronę adresową koperty. W rzeczywistości jednak spotykamy pieczętki służbowe nadawcy na listach służbowych, umieszczane zamiast lub obok odręcznego napisu, nawet od tego czasu bardzo rzadko, na razie tylko sporadycznie po kilka w ciągu roku i to jedynie kancelarii zjednoczonych władz nadwornych lub kamery nadwornej. (W tym miejscu muszę nadmienić, że z czerwca 1790 r. spotykamy pieczętki kancelarii zjednoczonej izby nadwornej, wytłaczane w kolorze czarnym zamiast czerwonego, na znak żałoby po zgonie cesarza Józefa II). Dopiero znacznie później, około 1812 r., spotykamy pieczętki tuszowe nadawcy już częściej na listach n. p. komorników celnych i innych urzędów granicznych, gdzie z braku poczty przewożono listy urzędowymi posłańcami do najbliższego urzędu pocztowego.

Pieczętki te, aczkolwiek używane do kontroli pocztowej, nie mają jednak nic wspólnego z pieczętkami pocztowymi i nie mogą być nazywane ich poprzednikami (Poststempel-Vorläufer), ponieważ nie były wyciskane przez urząd pocztowy, lecz przez nadawcę. Nie można je też nazwać pieczętkami zwalniającymi od opłaty porta, gdyż umieszczenie takiej pieczętki na liście służbowym nie stanowiło jeszcze

¹⁾ Norm. 7.901 ex 1789.

bynajmniej o bezwzględnym uwolnieniu od opłaty portowej, ponieważ istniały urzędy, które tylko w pewnych ściśle określonych i na kopercie oznaczonych sprawach, korzystały z uwolnień od opłaty portowej, a pomimo tego mogły umieszczać pieczęć służbową nadawcy również i na listach opłacanych gotówką.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Sprostowanie.

Od dra B. Maybluma ze Lwowa, zastępcy prawnego p. J. Gottlieba otrzymaliśmy w związku z artykułem p. Włodzimierza Rachmanowa p. t. „Walka z fałszerzami” (Ikoros 13 (1938) 83, Nr 78-79) sprostowanie treści następującej: „Nie jest prawdą, jakoby bloki z 1928 r. oferowane przez p. Krausa pochodziły również od p. Gottlieba, — natomiast jest prawdą, że p. Gottlieb nigdy takich bloków p. Krausowi nie sprzedawał i nie pozostaje z nim w żadnych stosunkach handlowych i nie ma też wiadomości od kogo p. Kraus odnośnie bloki nabył”.

Alexandretta (Sandzak). Ukazały się trzy dalsze prowizoria przez nadruk na znaczkach Syrii wyrazów „Sandjak d'Alexandrette” na O P. 75 oraz tychże wyrazów i nowych wartości: 2 P. 50 na 4 pi. i 12 P. 50 na 15 pi.

Sandzakowi temu ma być przywrócona dawna jego nazwa turecka — Hatay.

Argentyna. Z okazji 50-ej rocznicy śmierci Domingo Faustino Sarmiento (1811 — 1888) wydano 4 znaczki pamiątkowe z podobizną tego byłego prezydenta Argentyny: 3, 5, 15 i 50 c.

Australia wydała nowy znaczek za 9 d. Znaczek ten prezentuje kaczonosa, zwierzę, które zamieszkuje lasy Australii.

Bułgaria. 20-lecie panowania króla Borysa upamiętniono 5 znaczkami. Na pierwszych trzech wartościach tych znaczków — 1, 2 i 4 l. umieszczono podobiznę tego króla z roku 1918, a na pozostałych dwóch wartościach — 7 i 14 l. — podobiznę jego z roku 1938 w uniformie generalskim i admirałskim.

Czechosłowacja. Na zajętych przez Niemców obszarze Czechosłowacji władze pocztowe niemieckie przedrukowały dwa znaczki czechosłowackie: 50 h. z podobizną Benesza i 1 k. z podobizną Masaryka — nową wartością 1.20 k. Znaczki te przeznaczono na opłacanie korespondencji, wysyłanej do Niemiec.

Francja. Zbliżające się 20-lecie zawieszenia broni upamiętniono znaczkiem za 65 + 35 c. Rysunek tego znaczka wyobraża defiladę armii sprzymierzonych pod Łukiem Tryumfalnym w Paryżu w dniu 14 lipca 1919 r.

Grecja. Serię obiegową znaczków uzupełniono dwiema nowymi wartościami: 1½ dr. i 30 dr. Tło tych znaczków stanowi statua króla Konstantyna.

Guatemala. W dniach 20—27 listopada br. odbędzie się w Guatemali pierwsza centralno-amerykańska wystawa filatelistyczna. Z okazji tej imprezy wydany zostanie bloczek o 6 różnych znaczkach oraz tyleż znaczków dla poczty lotniczej. Na poszczególnych znaczkach bloczku — 1, 2, 3, 4, 5 i 10 c. — umieszczone będą barwne reprodukcje flag państwowych krajów Ameryki Centralnej: Guatemali, Salwadoru, Hondurasu, Nikaragui, Kostaryki i Panamy. Znaczki zaś lotnicze, których wartości są te same, co i znaczków w bloczku, będą miały podobizny obecnych prezydentów wymienionych sześciu republik.

Indie holenderskie. Ukazały się dwa znaczki pamiątkowe z okazji 10-lecia regularnej komunikacji lotniczej pomiędzy Holandią a jej koloniami: $17\frac{1}{2} + 5$ c. i $20 + 5$ c.

Islandia wydała bloczek o trzech wartościach znaczków: 30, 40 i 60 a. — ku uczczeniu znakomitego wynalazcy, Leifa Eiricssona. Nakład bloczków — 200.000 egzemplarzy.

Jugosławia. Na rzecz Czerwonego Krzyża wydano znaczek dobroczynny za 50 p.

Kolonie franc. W poprzednim numerze naszego pisma podaliśmy, że ukazał się we Francji znaczek dobroczynny za 1,75 fr. + 50 c. z podobizną sławnej uczzonej, naszej rodaczki, Marii Skłodowskiej-Curie i jej męża, Piotra. Obecnie dowiadujemy się, że znaczek ten ma być wydany również dla kolonii francuskich w 21 rozmaitych odmianach, przy czym na każdej odmianie będzie umieszczona nazwa innej kolonii.

Kongo belg. Wydano nowy bloczek o 6 znaczkach z serii parków narodowych: 5 i 90 c., oraz 1,50, 2,40, 2,50 i 4,50 fr. Bloczek ten ma służyć propagandzie turystyki do Konga belgijskiego. Cena bloczka stanowi 15 fr., z czego 3,15 fr. przeznaczono na cele propagandowe turystyki.

Niemcy. Z okazji otwarcia w dniu 9 października br. przez kanclerza Hitlera nowego teatru w Sarrebrück, wydano 2 okolicznościowe znaczki o jednakowym rysunku, przedstawiającym gmach tego teatru. Wartości tych znaczków są następujące: $6 + 4$ pf. — zielony i $12 + 8$ pf. — czerwony. Nadpłatę 4 i 8 pf. przeznaczono na „fundusz kulturalny” imienia kanclerza Rzeszy. Znaczki te sprzedawane były wyłącznie w Sarrebrück zaledwie w ciągu kilku dni.

Nowa Zelandia wydała znaczek dobroczynny na rzecz dzieci za $1 + 1$ d.

Rosja. Wydano 7 znaczków na rzecz opieki nad dziećmi: 10, 15, 20, 30, 40, 50 i 80 kop.

Stany Zjednoczone Am. Płn. Ukazały się dalsze znaczki z serii „prezydenckiej”: 8, 9, 10, 11, 12 i 13 c., oraz 1 i 2 dolary. Poza tym wydano znaczek za 3 c. z okazji setnej rocznicy założenia stanu Iowa.

Szwajcaria. Dotychczas władze federalne kasowały znaczki urzędowe przy pomocy perforacji w formie krzyża. Obecnie zastosowano w tym celu nadruk w formie krzyża — godła Helwecji.

Turcja projektuje wydanie znaczka z podobizną Skłodowskiej-Curie i jej męża Piotra — na rzecz walki z rakiem. Wartość tego znaczka ma wynosić $12\frac{1}{2} + 5$ p.

Rozmaitości.

25-gr. żałobny znaczek po ś. p. Marszałku Józefie Piłsudskim. W zeszycie Nr. 46-48 „Il. Wiadomości Fil.” p. Józef Kopeczyński podaje szereg usterek zauważonych na 25-groszowym znaczku żałobnym.

Przeglądając masówkę tego znaczka znalazłem po kilka a nawet kilkanaście znaczków z następującymi usterkami:

- 1) na górnym marginesie równocześnie nad prawym i lewym rogiem ramki pozioma kreska biała około 3 mm,
- 2) skośny przecinek czarny od lewej strony zgóry ku prawej wzdół między „K” i „A”,
- 3) prawa ramka biała załamana około 1 mm od góry,
- 4) mała ukośna kreseczka czarna od prawej ramki w kierunku „A” wyrazu „Polska”,
- 5) czarna kropka pod „K” wyrazu „Polska”,
- 6) od prawej strony w górze ku lewej nadół ukośna kreska czarna, przechodząca dokładnie punkt stykania się tylnej linii głowy z dolnym prawym rogiem czapki,
- 7) takiego samego kształtu i wielkości kreseczka, lecz położona o 2—3 mm niżej,
- 8) w wysokości „r” od „gr” przecina prawą ramkę białą pozioma kreseczka czarna,
- 9) lewa zewnętrzna linia górnego lewego rogu od prawej w górze ku lewej na dole ukośnie ścięta,
- 10) między „25” i „gr” pozioma kreska biała około 1 cm długości,
- 11) zewnętrzna linia prawej ramki w wysokości pomiędzy dolną linią czapki i karkiem wcięta,
- 12) kropka biała na lewo i w górze obok „g” w wyrazie „gr”,
- 13) w środku górnego marginesu pozioma kreska biała około 1 cm długości.

Usterki takie skonstatowałem na znaczkach następujących ząbkowań:

ząbk. 11	—	Nr. 3, 8, 9, 12,
„ 11 ¹ / ₂	—	„ 1, 3,
„ 11 : 13	—	„ 3, 7,
„ 11 ¹ / ₂ : 13	—	„ 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 13,
„ 13	—	„ 2, 3.

Moim zdaniem te 25-groszowe znaczki drukowane były 3-ma formami: dwie podał p. Kopczyński, natomiast na arkusikach z „białym krzyżem” pośrodku nie ma usterek wspomnianych przez pana K. na znaczkach: 45 (kropka z tyłu na czapce) oraz 56 (kropka na dole w „O” wyrazu „Polska”).

W końcu podaję, że posiadam 7 sztuk znaczków 25 gr z pieczętką „Jasło” na papierze bardzo gładkim, lekko kremowym.

M. Uścieński—Lwów

Katalog znaczków Belgii. Królewska Federacja Związków Filatelistycznych w Belgii wydała katalog na rok 1939 znaczków Belgii i Konga belgijskiego. Katalog ten, bogato ilustrowany, obejmuje wszystkie znaczki Belgii i Konga, uwzględniając również błędodruki. Cena katalogu 12.50 fr. Adres wydawnictwa: M. Schuermans, Rosier 17, Anvers (Belgia).

Skrzynka pocztowa.

Odpowiedź p. J. B. (Nr 1909/1). Proponuje Pan, aby wszystkie kasowniki okolicznościowe wędrowały do okienka filatelistycznego, gdzieby przez pewien czas można byłoby dostawać ich odbitkę do celów filatelistycznych z datą ostatniego dnia faktycznego użycia danego kasownika. Istotnie ułatwiłoby to zbieranie tych kasowników, i zwyczaj ten jest praktykowany np. w Czechosłowacji, lecz naszym zdaniem wypaczyłoby charakter zbierania i same kasowniki zdegradowałoby do rzędu stempelka pamiątkowego, będącego w każdym czasie do zdobycia. Opowiadamy się więc przeciwko temu projektowi.

Prolongata prenumeraty.

Prenumeratorom, którzy pozyskują dla naszego czasopisma nowych abonentów, prolongujemy prenumeratę o 2 miesiące za każdego nowopozyskanego abonenta.

Prosimy tedy o nadsyłanie nam adresów znajomych filatelistów, którym niezwłocznie wyślemy bezpłatnie numery okazowe „Ikarosa”.

W ubiegłym okresie po jednym prenumeratorze zjednali p.p.:
 St. Wolański — pren. Nr. 2052/1 — prolong. prenum. do 31.12.38.
 Kpt. W. Butwiłło — „ „ 2051/1 — „ „ „ 31.8.38.

60. Nowi zbieracze.

Nouveaux Membres—New Members—Neue Mitglieder.

Dalszy ciąg listy zbieraczy, oraz odnowienie prenumeraty, zmiany adresów, treści.

W rubryce „Nowi zbieracze” umieszczamy tylko tych zbieraczy, którzy wyrażają życzenie co do zamiany (podług „code”), samych zaś tylko prenumeratorów będziemy wykazywali w tej rubryce wyłącznie na żądanie z ich strony.

Suite à la liste des Adhérents.

Supplement — Nachtrag. Renouvellements — Renewals — Erneuerungen. Changement d'adresse ou de desiderata — Modifications — Abänderungen.

Dwie liczby, umieszczone w końcu każdego zgłoszenia, wskazują termin ukończenia prenumeraty, — na przykład: 4-39—kwiecień 1939 r.

Les 2 nombre qu'on voit la fin de chaque adresse indiquent la date de la fin de leur abonnement. — Exemple: 4-39 — fin avril 1939.

The 2 nombres, at the end of each adress show the time when membership expired. — So I see: 4-39 — means april 1939.

Die 2 Zahlen am Schluss jeder Adresse geben die Zeit an, wann die Mitgliedschaft abgelaßt, — z. B.: 4-39. — April 1939.

Zmiana adresu, treści lub powtórzenie życzeń w rubryce „Nowi zbieracze” wynosi każdorazowo 50 gr.

Uzupełnienie code'u specjalnie dla zbieraczy polskich:

Pn — Polskie znaczki nienżywane wg PZP.

Pu — „ „ używane „ „

Pc — „ „ w czworoblokach.

Ps — Polskie stemple reklamowe i okolicznościowe.

Pl — „ listy lotnicze i balonowe.

1. Polska — Pologne.

870. **Tadeusz Gryżewski**, Warszawa, Królewska 35/5, AE: 1-5, 5b-10, 16, 19, 22, 25. C: 70-74. F. H. 6-39.

929. **Mjr Józef Augustowski**, Poznań, ul. Chelmońskiego 5, m. 5. E: 1, 4, 19, 20, je donne Pologne, Russie, Autriche, Allemagne. C: 70. 6-39.

998. **Feliks Wodecki**, Kraków, ul. Krótka 10. A: 1, 2, 4, 5b-13, 19-22. C: 70-73. D. F. 12-38.

1843. **Wiktor Gotfryd**, Kraków, Krowoderska 63. B. P. 631. A: 11, 3, 5b-6, 12, 10 valeur faciale, 11, 11a, 13, 19-23. C: 71, 73. 5-39.

1855. **Władysław Rubinowicz**, Sambor, ul. Legionów 10. A: 1-3, 5-6, 8-12, 19, 20, 24. C: 70, 73 compr. 71, 72. F. 9-39.

1897. **Wilhelm Rzepka**, Nowy Bytom, Skrytka pocztowa Nr 1. A: 1, 3, 5-5b, 9, 10, 19, 20. C: 70, 73, 78. D. F. H. 3-39.

2029. **Ernst Mang**, Przemyśl, Kościuszki 1. A: 1-3, 5-6, 8-12, 19, 20. C: 70, 73. F. 12-38.
 2046. **Dr Antoni Hartman**, Warszawa, ul. Działdowska 8-20. A: 1, 2, 3, 4, 5-11, 12. Base Froede, 20. C: 70, 71, 73 (78) D. 8-39.

8. Estonia—Estonie.

1776. **Aleksander Shigalov**, Kreenholm 14—101. A: 1-3, 5b-6, 1-3 St. von jede Sorte, gewöhnliche nur bessere Werte, 13, 19, 20. C: 71-74. 8-39.

11. Hiszpania—Espagne.

2053. **Juan Durban**, Fontanella 11, Barcelona. A: 4, 5b-6, 13, 19. C: 71, 77. 9-39.

14. Łotwa—Lettonie.

1931. **Inż. B. Jakobsons**, Skolas iela 14, dz. 22, Riga. A: 2, 4, 5b-6, 9, 10, 19-24. C: 71, 73, 74. F. 2-39.

15. Niemcy—Allemagne.

2033. **Kurt Theessen**, Hamburg 26, Wichernsgarten 11. A: 1, 4, 5, 5b-6, 9-11, 12, 19, 20. C: 72, 73, E. F. H. 7-39

25. Finlandia—Finlande.

2015. **Kauko Raulo**, Juupajoki. A: 1-3, 5b-6, 9-12, 14, 19-21. C: 73-84. F. 5-39.

38. Peru.

2048. **Guillermo E. Albrizzio Fontana**, 697 Chota Street, Lima. A: 1, 2, 4, 5a-6, 9, 10, 13, 20, 23-25. C: 71, 75, 77. F. 8-39.

39. Stany Zjedn. Am. Płn. — U. S. A.

1155. **Dr. med. Matthew E. Uznanski**, 1530 N. Damen Ave., Chicago, Ill. Interesuję się tylko Pc, Pn, Pu we wszelkich odmianach koloru, papieru, ząbkowań, błędndruków itp. wszystkich wydań; stemplami pocztowymi na ziemiach polskich; polskimi kasownikami numerowymi na znaczku 1860 r. A: 13-15, 19. C: 70, 72. F. 6-39.

A t t e n t i o n !

A nos adhérents qui auront présenté à „Ikaros“ de nouveaux membres nous prolongerons abonnement de deux mois à chaque nouveau membre.

Members introducing new member are entitled to 2 months free membership.

Tableau d'Honneur.

Nr. 2001/38 a présenté Nr. 2048/38 (prol. d'abonn. par 2 mois).

„ 1991/14 „ „ 2053/11 „ „ „ „ „

Dział reklamacji—Service des réclamations.

Nr. 636/1 — Mr. dr Ratusiński avertit de Lauri Peltonen, Hanko, Finlande pour envoi des timbres.

Nr. 2033.15 — Mr. Kurt Theessen avertit de M-me Nastasia Naum (Nr. 2017/2-a) pour envoi des timbres.

Odpowiedzi Administracji.

Dodatki do „Polskich Znaków Pocztyowych“. Na liczne zapytania ponownie komunikujemy, że dodatek do P. Z. P. składa się z 2 arkuszy (32 str.). Pierwszy arkusz (str. 389 — 404) rozesłany był bezpłatnie prenumeratorem „Ikarosa“ przy Nr. 66/67 (maj — czerwiec 1937 r.). drugi zaś arkusz, (str. 405—420) — przy Nr. 75 (luty 1938 r.).

Nieprenumeratorki mogą nabywać cały dodatek za zł. 1,50, lub pojedyncze arkusze po 75 gr.

OGŁOSZENIA

ANNONCES

Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada.

Une annonce de cette grandeur ne coûte

que ffrs. 15.— ou 5 coup. - répon. - intern.
3 fois „ 40.— „ 12 „ „ „
OU

En timbres-poste (usés):

1 fois frs. 80.—
3 „ „ 200.—

Base Yvert 1939.
Payement d'avance

Eine Anzeige in dieser

Grösse kostet

nur RM. 2.— oder 5 Int. Ant.-scheine

3 Mal „ 5.— „ 12 „ „ „
oder

In Briefmarken (gebr.):

1 Mal Mk. 20.—
3 „ „ 50.—

Bassis Michel 1939.

Vorauskaß.

Nowości!

N-ry pg Michla

zł gr

Polska—Sosnowiec I wyd.. 3 i 10
kop. z gwar. prof. Mik-
steina o 8.50
„ blok Warszawa 1928 * 45.—
„ „ „ o 70.—
„ Toruń Wystawa 1933 o 2.—
Belgia, 190—202, jub. zn. * 18.75
„ 407—414, Astrid, zał. * o 3.75
„ 406—470 sport. lotn. * 2.90

Bułgaria, 297—301 Warneń. * o 4.50

Finlandia, 158—160 Czerw. Krzyż * 1.35

„ 164—166 „ „ * 1.10
„ 173—175 „ „ * 1.35
„ 181—183 „ „ o 1.20
„ 184—186 „ „ o 1.20
„ 188—190 „ „ o 1.20
„ 191—193 Kalewala o 1.10
„ 194—196 Czew. Krzyż o 1.20
„ 199—201 „ „ o 1.35
„ 204—207 „ „ o 1.70

BLOKI!

N-ry pg Michla

zł gr

Finlandia, 208—210 FIS * o 2.75
300-lecie poczty * o 1.65
Gdańsk 231—235 Luposta * o 16.50
„ 256—258 dobrocz. * o 1.40
„ 259—261 Broesen * o 1.60
„ 262—266 dobrocz. * o 4.50
„ 276—280 „ * o 2.70
„ 281—283 Schopenh. * o 2.25

BLOKI

Belgia—Antwerpia 1930 17.—
„ Siteb 12.50
„ Borgerhout 6.—
„ Charleroi 6.—
„ Ysaye 5.—
„ Pomnik kr. Alberta 4.25
„ Koekelberg 3.30
Luxemburg—Dudelange 3.75
Łotwa—pamiątk. 3.30
Monako—książe * o 3.50

Posiadamy także wielki wybór znaczków innych krajów Europy.
Ceny na zapytanie. Na odpowiedź prosimy załączać znaczek. Ceny
bez zobowiązań. Na przesyłkę — doliczać 80 gr.

Specjalnych cenników nie mamy. * = nieużywane, o = używane.

Wysyłamy wybory znaczków — za podaniem referencji.

„Filatelia Polska”

Białystok, skrzynka pocztowa Nr. 51. Konto P.K.O. Nr. 145.694.

Znaczki Monety Bony

p o l e c a

„KOLEKCJONER”

WARSZAWA

Al. Jerozolimskie 27.

Znaczki w serjach i pojedyncze z całego świata w dużym wyborze. Wszelkie nowości. Ceny niskie. Uzupełniamy listy braków pg Yverta lub Michla. Stale kupujemy zbiory i mieszanki polskich znaczków.

KUPNO SPRZEDAŻ
ZAMIANA

KATALOGI

Yvert 1938 z 12 dodatkami miesięcznymi **Żł 7.90**

Michel—cały świat 1938 w jednym tomie z 12 dodatkami miesięcznymi . . . **Żł 5.90**

Cena łącznie z przesyłką.

Przed wysłaniem należności uprzednio porozumieć się, załączając znaczek na odpowiedź.

Ikaros, Białystok.

„IKAROSY”

z lat poprzednich, zawierające ciekawą treść dla filatelisty, są już na zupełnym wyczerpaniu.

Posiadane jeszcze z lat 1929—1934 numery 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 26, 31, 33, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 42 i 43—razem 18 egzemplarzy—wysyłamy za **żł. 7.—**

Pojedyncze egzemplarze po 65 gr.

IKAROS, BIAŁYSTOK.

BEZPŁATNIE

każdy otrzyma znaczków poczt.
WARTOŚCI 15 FR.

pg Yverta, 15 różnych państw,
kto zaabonuje.

REVUE INTERNATIONALE
d'Echange de Timbres-Poste
et de Tourisme.

Pismo to, objętości 20—30 str.,
ukazuje się 8 razy do roku.

Każdy prenumeratorem ma prawo
do umieszczenia bezpłatnie 5
ogłoszeń o zamianie znaczków.

Prenumerata roczna:
15 fr. belgijskich.

Adres: **Jos. Philippen**
Botermarkt 10, Diest, Belgia.

A C H T U N G !

Suche Tauch mit der ganzen Welt. Nehme alle Marken und Block. Gebe Finnland, Nachbarstaaten und Island—Blocks. Basis Michel oder Yvert 1938-39. Erstsendingen phil. frankiert an **Kauko Raulo, Juupajoki, Finnland.** (82-85.)

Ż a r k i

prawdziwe, z gwarancją prof. Miksteina, w pojedynczych seriach i hurtownie (z rabatem) wysyła tylko za gotówkę lub za pobraniem

ALICJA HORAK
Kraków

ul. Krowoderska 63-b, m. 2.

ZAMIANA

z naczków polskich z uwzględnieniem wszelkich odmian. Podstawa: Podręcznik Ikarosu. Zbieram i zamieniam polskie opłaty maszynowe na kopertach. **Wł. Czarnocki, Radom,**
ul. Broni 1, m. 49.

POWAŻNY ZBIERACZ ZNACZKÓW POLSKICH POSŁUGUJE SIĘ ODPOWIEDNIMI PODRĘCZNIKAMI

jak:

Polskie Znaki Pocztowe , wydanie uzupełnione	
str. 440. Cena	zł 15.—
Tymczasowe wydanie kołomyjskie (1918)	„ —.65
Polskie stemple reklamowe i okolicznościowe	„ 1.50
Pocztą Polowa Legionów	„ 1.50
Pieczęcie Pocztoe na ziemiach Polski w XVIII wieku	„ 4.50
Trąbka i sygnały pocztowe	„ —.75
RAZEM	zł 23.90

Prenumeratorzy „Ikarosa“, nabywający od razu wszystkie
te wydawnictwa, płacą obecnie tylko

zł 18.90

(zamiast zł 23.90)

Nader ciekawe artykuły z dziedziny [markoznawstwa polskiego pióra wybitnych badaczy znaczków polskich, jak: dr A. Łaskiewicz, prof. St. Mikstein, Wł. Rachmanow i in., — znajdują zbieracze w rocznikach „Ikarosa“ z lat poprzednich.

P O L E C A M Y:

„IKAROS” — rocznik 1935	zł 3.—
„IKAROS” — rocznik 1936	5.50
„IKAROS” — rocznik 1937	5.50

Prenumeratorzy „Ikarosa“ za wymienione trzy roczniki
płacą obecnie łącznie tylko **zł 10**, zamiast zł 14.

„Ikaros” Białystok, Pierackiego 127.

Filateliści w Ameryce!

Poszukujemy w Stanach Zjednoczonych Am. Płn.
przedstawicieli na nasze wydawnictwa.

Warunki od umowy.

„Ikaros” Białystok, Pierackiego 127.

STEMPLE POCZTOWE NA ZIEMIACH POLSKICH

polskie, austriackie, pruskie i rosyjskie od najstarszych
do roku 1870,

oraz polskie kasowniki numerowe na znaczku 1860 r.

Nr. Nr. 7. 8. 13. 17. 18. 20. 29. 31. 33. 42. 46. 52. 58.
71. 72. 74. 79. 83. 86. 93. 99. 101. 104. 111. 113.
118. 121. 133. 134. 136. 139. 141. 144. 146. 147.
148. 149. 150. 156. 157. 165. 173. 181. 185. 186. 190.
192. 202. 204. 207. 208. 228. 237. 246. 249. 252. 263.
268. 270. 273. 280. 281. 285. 288. 291. 292. 294. 298. 300.
301. 302. 303. 305. 307. 308. 310. 312. 316. 317. 318. 319.
322. 323. 324. 326.

poszukuje do zbiorów

W. RACHMANOW

Warszawa, ul. Wilejska 1, m. 4.

Cennik — Katalog

ilustrowany

ZNACZKÓW POLSKICH

na r. 1938,

zawierający najaktualniejsze ce-
ny na wszystkie znaczki polskie.
Niezbędny dla każdego zbieracza.

Cena tylko 25 gr.

Tadeusz Gryżewski

Warszawa, Królewska 35, m. 5.

PKO. Nr. 22161.

Tel. 518.42

Biuro otwarte od 14³⁰ do 19-ej.
Specjalnością naszej firmy są
znaczki polskie, nowości całego
świata, kasowniki przedfilateli-
styczne, lotnicze i okoliczności-
we. Żądajcie bezpłatnych biule-
tynów miesięcznych.

Tanio!

Tanio!

GNIEZNO

na oryginalnych listach z gwa-
rancją p. W. Rachmanowa, ka-
sownik Trzemeszno.

POCZTA POLSKA 25/80

odwrotka na listach
oraz inne rzadkie znaczki polskie
bardzo tanio.

Prosimy o łask. nadesłanie listy
braków na znaczki Europy
i Zamorza.

Specjalność:

**Polska, Niemcy, — państwa
niemieckie, — nowości.**

„FILATELIA“

Bydgoszcz, Marszałka Focha 34.

Dom Filatelistyczny,
godny zaufania.

Zbiory całego świata lub części

(również specjalizowane)

oraz

Partie, serie, masówkę

(tylko większe obiekty)

Kupuję za gotówkę

natychmiast płatną. Pośrednikom płacę wysoką prowizję.

J. LOSSE, Warszawa 1, skrytka 288.

Daję BLOKI nowszych wydań, LEPSZE SERIE, jak i POLSKĘ za stare Niemcy i rzadkości wszystkich krajów.

„FILIGRANA”

czasopismo kwartalne klubu

Centro Filatélico „Buenos Aires”

Prenumerata roczna 1 dolar lub 20 fr. franc., lub równowartość w innej walucie, lub też 300 fr. znaczkami poezt. p/g ostatniego wydania katalogu Yverta, minimum 2 fr. każdy znaczek i nie więcej 5 znaczków jednego gatunku.

Adres: **Casilla de Correo 1388, Buenos Aires, Rep. Argentina.**

25 zagranicznych czasopism filatelistycznych, każde inne, zł 2.95. Ikaros, Białystok.

„ADVERTISER”

Czasopismo kwartalne klubu filatelistycznego

The Mellita Correspondence & Exchange Club.

Członkowie wśród 130 narodowości.

Prenumerata roczna 25 cent. U.S.A. lub 3 międzynarodowe kupony.

135, Tower Road

SLIEMA—MALTA

BIBLIOTECZKA „IKAROSA”

<i>Polskie Znaki Pocztowe</i> — rzecz zbiorowa, opr. płóc.	Zł 15.—
Dr Jan Dudziński — <i>Tymczasowe wydanie kołomyjskie (1918)</i> , brosz. „	—65
„ „ „ — <i>Pocztą Polowa Legionów</i> , brosz.	1.50
A. Łaskiewicz — <i>Polskie stemple reklamowe i okolicznościowe</i> , brosz. „	1.50
Prof. St. Mikstein — <i>Pieczęcie pocztowe na ziemiach Polski w XVIII wieku</i> , brosz., str. 128	4.50
Wł. Polański — <i>Trąbka i sygnały pocztowe</i> , brosz.	—75
<i>Ikaros</i> — rocznik 1935	3.—
<i>Ikaros</i> — rocznik 1936	5.50
<i>Ikaros</i> — rocznik 1937	5.50

Koszta przesyłki osobno.

Do nabycia w Adm. „Ikarosa”, Białystok, Pierackiego 127.

Redaktor odpowiedzialny i wydawca **Wiktor Hermanowski.**

Drukarnia „Lechia” Białystok, Rynek Kościuszki 15, tel. 6-11.